http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-001
DOI: 10.30890/2567-5273.2021-18-03-001

УДК 657.1

NATIONAL AND INTERNATIONAL VALUATION OF BIOLOGICAL ASSETS

НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА ОЦІНКА БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

Kaliuha Ye.V. / Калюга Є.В.
d.e.n., prof. / д.е.н., проф.
ORCID: 0000-0001-9057-7476
Hryshchuk H.V. / Грищук Г.В.
postgraduate student / аспірантка
ORCID: 0000-0001-9532-7265
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,
Kyiv, st. Heroes of Defense, 15, 03041
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Київ, вул. Героїв Оборони, 15, 03041
Shenderivska Yu.L. / Шендерівська Ю.Л.
consultant / консультант
Institute of Accounting and Finance of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine
Kyiv, st. Heroes of Defense, 10A, 03127
Інститут обліку і фінансів Національної академії аграрних наук України
Київ, вул. Героїв Оборони, 10А, 03127

Анотація. *В роботі розглядається роль і значення оцінки біологічних активів аграрного сектора економіки, оскільки від рівня її достовірності і об'єктивності залежить величина національного багатства країни. З цією метою проаналізована оцінка біологічних активів міжнародних (корпоративний і державний сектори) і національного (державний сектор), в пострадянських країнах (Україна, Білорусь, Литовська республіка, Молдова, Російська федерація, Казахстан) та зарубіжних країн (Греція, Латвія, Румунія). Результати проведеного дослідження свідчать про необхідність оцінки біологічних активів за: справедливою або при необхідності за первісною вартістю. Основними проблемами оцінки біологічних активів є: нерозвиненість або ж відсутність активних ринків; недоступність інформації про ринок, наявність одразу кількох величин оцінки біологічних активів, обмежена кількість кваліфікованих кадрів, що здійснюють облік.*

Ключові слова: *біологічні активи, оцінка, аграрний сектор, справедлива вартість, первісна вартість, достовірність, об'єктивність, активний ринок, корпоративний сектор, державний сектор, ринок, пострадянські країни, зарубіжні країни.*

Вступ.

Сільське господарство є життєво необхідною галуззю народного господарства, оскільки стосується харчування кожної людини. Тому його виробництво є найпершою умовою існування людства.

Уже сьогодні аграрний сектор економіки можна назвати «локомотивом» української економіки, оскільки має близько 25% світових чорноземних грунтів (відомі високим ступенем родючості), працьовитістю українського народу, третім у світі (після США і Канади) експортером зерна [16]. В 2019 році за рахунок експорту, в бюджеті агросектор займав майже 40% валютної виручки. Постійно щорічний експорт зерна складає 50–60 млн.тон. Структуру експорту товарної продукції за останні чотирнадцять років (2007–2020 рр.) представлено на рисунку 1.

Пандемія COVID-19 вплинула на світову та європейську економіку, що сприяло відкритості і нерозривності постачання сільськогосподарської продукції та ресурсів на міжнародні торгові ринки.

У зв'язку з вище викладеним, важливого значення набуває достовірна та об'єктивна оцінка біологічних активів.

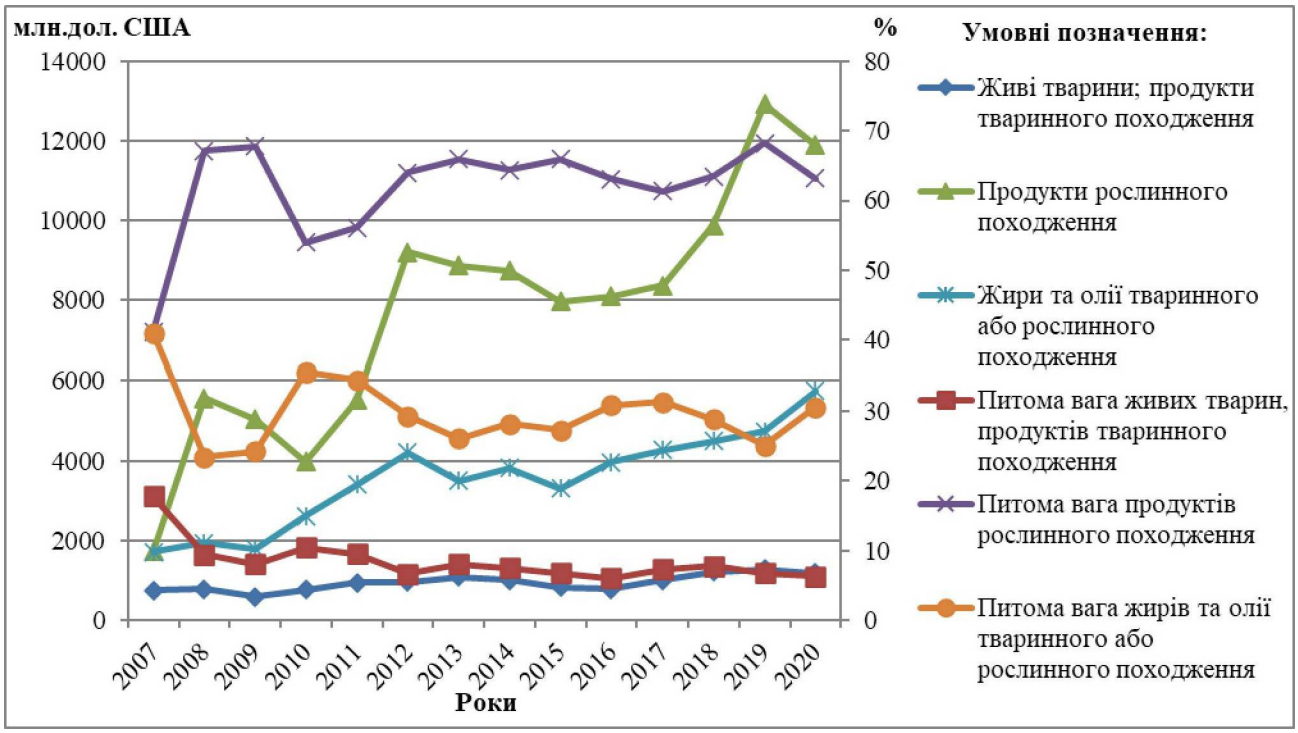

Рисунок 1 - Структура експорту товарної продукції України за 2007–2020 роки

Джерело: складено авторами за даними [17].

Впровадження ринкових механізмів господарювання, а також інтеграція економіки України в світове співтовариство, зумовили необхідність реформування вітчизняного бухгалтерського обліку та звітності, приведення національної системи бухгалтерського обліку та звітності у відповідність з міжнародними стандартами відповідно до закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [15]. На цьому шляху змін важливо досліджувати і враховувати досвід інших країн, що вже пройшли або ще активно проходять процес реформування.

В економічній літературі біологічні активи досліджували: Гізатуліна Л., Канцуров О., Ловінська Л., Сушко Н., Огійчук М., Терехов А., Палій В. та інші, але без критичної оцінки біологічних активів та взаємозв'язку національних і міжнародних стандартів.

Предметом дослідження є оцінка біологічних активів. Запропоновані пропозиції дозволять визначити оцінку біологічних активів, рівень застосування її в різних країнах, що сприятиме достовірності і об'єктивності даних бухгалтерського обліку.

Дослідження проводилось з використанням наступних методів: порівняння; групування; балансового методу; наукової абстракції; історичного та логічного, статистичного та графічного аналізу тощо.

Основний текст

1. Оцінка біологічних активів в міжнародних (корпоративний і державний сектори) і національного (державний сектор).

Ефективність управління процесами відтворення поточних та довгострокових біологічних активів суттєво залежить від якісного, своєчасного і достатнього інформаційного забезпечення щодо визначення їх вартості. Оцінка є основним елементом бухгалтерського обліку, який дає змогу отримати інформацію про майно підприємства та його зобов'язання, що в подальшому знаходить своє відображення в фінансовій звітності. Оскільки біологічні активи генерують виручку сільськогосподарського підприємства, їх вартість може становити до 40–50 % валюти балансу. Особливо важливого значення набуває методика оцінки біологічних активів з урахуванням їх класифікації, шляхів надходження та основних стадій облікового процесу.

Користувачі економічної інформації теж зацікавлені у релевантних та достовірних даних про активи і зобов'язання суб'єкта господарювання, в тому числі і біологічних активів. Власникам, інвесторам та менеджерам потрібно отримати інформацію про господарські операції, фінансові можливості, ресурси для фінансування, спосіб інвестування коштів та вплив всіх статей на ефективність роботи. Вагомий вплив на формування цієї інформації мають методи оцінки біологічних активів.

Дослідження методів оцінки біологічних активів, проведено на підставі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в корпоративному і державному секторах, національного стандарту в державному секторі (таблиця 1), пострадянських та європейських країнах (таблиці 2 і 3).

Проведений порівняльний аналіз оцінки біологічних активів в корпоративному і державному секторах (див. таблицю 1), свідчить про їх побудову на основі єдиного принципу – застосування справедливої вартості. Це є цілком виправданим завдяки здатності цього методу бухгалтерського обліку забезпечувати більш реальне і точне відображення інформації про результати діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Оцінка за справедливою вартістю забезпечує реальність і співставлення показників господарської діяльності суб'єктів господарювання, в результаті можливо обміняти актив або погасити заборгованість по операціях між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами [6].

Основною відмінністю між наведеними стандартами є наявність пункту 17 в МСБОДС 27 «Сільське господарство» (надалі – МСБОДС 27) та пункту 14 в НПСБОДС 136 «Біологічні активи» (надалі – НПСБОДС 136) про необмінні операції. Це пов'язано зі специфікою ведення обліку по вирощуванню сільськогосподарської продукції в установах державного сектора і, відповідно, не може мати місце в корпоративному секторі, а відповідно і в змісті МСБО 41.

Також дані таблиці 1 свідчать про те, що національний стандарт бухгалтерського обліку в державному секторі в частині оцінки біологічних активів повністю базується на відвідному міжнародному стандарті.

Таблиця 1 - Порівняльна характеристика міжнародних (корпоративний і державний сектори) і національного (державний сектор)

Корпоративний сектор - МСБО 41 «Сільське господарство»	Державний сектор - МСБОДС 27 «Сільське господарство»	Державний сектор НПСБОДС 136 «Біологічні активи»
1	2	3
п. 9 Справедлива вартість активу визначається, виходячи з його теперішнього місця перебування та стану.	п. 14. Справедлива вартість активу заснована на його поточному місцезнаходженні і стані.	п. 11. Справедлива вартість активу заснована на його поточному місцезнаходженні і стані.
п. 11. Свідченням контролю може бути юридично оформлене право власності на худобу та наявність тавра або інших міток худоби під час її придбання, народження або відлучення. Майбутні вигоди оцінюються шляхом вимірювання суттєвих фізичних ознак.	п. 15. Свідченням контролю може бути юридичне право власності на велику рогату худобу, тавра або інших позначень худоби в момент його придбання, народження або відлучення. Майбутня економічна вигода чи можливість корисного використання оцінюється виходячи з величини основних фізичних характеристик.	п. 12. У сільськогосподарській діяльності свідченням контролю може служити юридичне право власності на велику рогату худобу або інших позначень худоби в момент його придбання, народження або відлучення. Майбутня економічна вигода чи можливість корисного використання, як правило, оцінюється виходячи з величини основних фізичних характеристик.
п. 12. Біологічний актив слід оцінювати при первісному визнанні і в кінці кожного звітного періоду за його справедливою вартістю мінус витрати на продаж, за винятком випадку коли справедливу вартість не можна виміряти достовірно.	п. 16. Біологічний актив повинен оцінюватися при первісному визнанні і на кожну звітну дату за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж, де справедлива вартість не може бути достовірно оцінена	п. 13 Біологічний актив повинен оцінюватися при первісному визнанні і на кожну звітну дату за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж, за винятком випадку, зазначеного в пункті 34, де справедлива вартість не може бути достовірно оцінити.
	п. 17. Придбання біологічного активу через необмінну операцію, оцінка здійснюється при первісному визнанні і на кожну звітну дату.	п. 14. Якщо організація набуває біологічний актив через необмінну операцію, біологічний актив оцінюється при первісному визнанні і на кожну звітну дату відповідно до пункту 13.
п.13. Сільськогосподарську продукцію, зібрану як урожай з біологічних активів, слід оцінювати за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж на час збирання врожаю. Отримана в результаті такого вимірювання оцінка вважається собівартістю	п.18. Сільськогосподарська продукція, отримана від біологічних активів, повинна оцінюватися за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж в момент її збору. Така оцінка є первісною вартістю	п. 15. Сільськогосподарська продукція, отримана від біологічних активів організації, повинна оцінюватися за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж в момент її збору. Така оцінка є первісною вартістю на зазначену дату при застосуванні НП(С)БОДС 123 «Запаси» чи іншого стандарту.

Джерело: складено авторами за даними [6,7,9].

2. Оцінка біологічних активів в пострадянських країнах.

Аналіз історичного аспекту застосування методології бухгалтерського обліку в колишньому СРСР був орієнтований на обслуговування планової адміністративно-командної системи, яка не враховувала економічну реальність. Тому він був малопридатним в умовах ринкової економіки для прийняття управлінських рішень. З початку 1990-х років [4] після прийняття стандартів бухгалтерського обліку в нормативних документах проаналізованих пострадянських країнах (Україна, Білорусь, Литовська республіка, Молдова, Російська федерація, Казахстан) відбулися значні зміни щодо оцінки біологічних активів. Детальна їх характеристика щодо оцінки біологічних активів наведена в таблиці 2.

Аналіз змісту діючих стандартів бухгалтерського обліку в пострадянських країнах свідчить, що за основу їх розробки прийнято міжнародні стандарти з урахуванням національних особливостей кожної країни і лише в республіці Білорусь дозволено пряме застосування МСБО 41. Прийняттю такого рішення сприяло ряд реформ у сфері бухгалтерського обліку, вихідною базою яких стала Державна програма переходу з 1 січня 2017 року на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

МСБО 41 визначає сільськогосподарську діяльність, як управління біотрансформацією біологічних активів з метою реалізації, отримання сільськогосподарської продукції або виробництва додаткових біологічних активів. Передбачається оцінка біологічних активів за справедливою вартістю. Визначення справедливої вартості біологічних активів базується на цінах активного ринку. Причому, ціна активного ринку – це ринкова ціна, за вирахуванням сформованого рівня збутових витрат (без урахування транспортних витрат) [14]. До збутових витрат відносяться комісійні винагороди брокерам і дилерам, збори регулювальних органів і товарних бірж, а також мита. До збутових витрат не відносяться транспортні та інші витрати з доставки тварин на ринок.

Вітчизняний підхід до оцінки біологічних активів полягає в відображенні їх на дату балансу за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу (п. 10, за винятком п. 11 П(С)БО 30 «Біологічні активи» [10]):

- справедливу вартість біологічних активів на дату балансу достовірно визначити неможливо, тоді оцінка здійснюється за первісною вартістю до періоду, в якому можливо таку оцінку здійснити;
- підприємство є платником податку на прибуток і визначає самостійно метод оцінки (з метою наближення методики складання податкової та фінансової звітності [2, с. 229–230].

При визначенні методу оцінки біологічних активів суб'єкти господарювання Литовської Республіки керуються національним стандартом бухгалтерського обліку 17 «Біологічні активи», який був підготовлений з урахуванням вимог МСБО 41.

Таблиця 2 - Оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції в пострадянських країнах

Стандарти бухгалтерського обліку, країна	Підходи до оцінки біологічних активів
П(С)БО 30 «Біологічні активи», Україна	Придбаний (одержаний) біологічний актив зараховується на баланс підприємства за первісною вартістю, яка визначається відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» або П(С)БО 9 «Запаси».
	Біологічні активи відображаються на дату проміжного і річного балансу за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, крім випадків, коли справедливу вартість достовірно визначити неможливо (п. 11 П(С)БО 30).
МСБО 41 «Сільське господарство», республіка Білорусь	Біологічний актив слід оцінювати при первісному визнанні і в кінці кожного звітного періоду за його справедливою вартістю мінус витрати на продаж, за винятком коли справедливу вартість не можна виміряти достовірно. Сільськогосподарську продукцію, зібрану як урожай з біологічних активів, слід оцінювати за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж на час збирання врожаю. Отримана в результаті такого вимірювання оцінка вважається собівартістю на дату, коли починає застосовуватися МСБО 2 "Запаси" або інший належний Стандарт.
П(С)БО 17 «Біологічні активи», Литовська республіка	Всі біологічні активи повинні оцінюватися при первісному визнанні і в кінці кожного звітного періоду та вся сільськогосподарська продукція, зібрана з біологічних активів, вимірюється на момент збирання врожаю за одним із методів: за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж; за витратами на придбання (виробництво).
НСБО 6 «Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах», республіка Молдова	Первісне визнання довгострокових біологічних активів відбувається за первісною вартістю, поточних біологічних активів та сільськогосподарської продукції – за фактичною собівартістю. Після первісного визнання довгострокові біологічні активи оцінюються за їх первісною або переоціненою вартістю зменшеною на суму накопиченого зносу. Поточні біологічні активи і сільськогосподарська продукція оцінюються за найменшою оцінкою з вартості придбання та чистою вартістю реалізації.
ПБУ 06 "Облік біологічних активів і сільськогосподарської продукції" (проект), Російська Федерація	Довгострокові біологічні активи в обліку відображаються за первісною вартістю. Поточні біологічні активи відображаються в обліку за фактичною собівартістю.
НСФЗ 01, республіка Казахстан	Біологічний актив при первісному визнанні вимірюється за собівартістю. Сільськогосподарська продукція, зібрана з біологічних активів, оцінюється за собівартістю, встановленою на момент збору врожаю.

Джерело: складено авторами за даними [1,9,10,11,12,13,14].

ПСБО 17 передбачає оцінку біологічних активів та сільськогосподарської продукції за одним із методів:

а) за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж;

б) за витратами на придбання (виробництво).

При визначенні справедливої вартості біологічного активу необхідно враховувати його місцезнаходження та стан. Наприклад, справедлива вартість тварин, що перебувають на фермі, – це їх ринкова ціна, за вирахуванням оціночної, транспортних та інших витрат, необхідних для доставки тварин на ринок.

Легше визначати справедливу вартість біологічних активів або сільськогосподарської продукції шляхом групування за їх значними ознаками (наприклад, велику рогату худобу – за віком і вагою, продукцію – за якістю). При групуванні суб'єкт господарювання повинен вибирати атрибути на основі тих, що використовуються для ціноутворення на реальному ринку. На підставі такого угруповання можна визначити справедливу вартість груп однорідних біологічних активів [18].

В Республіці Молдова з 1 січня 2001 року діє НСБО 6 «Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах». При первісному визнанні біологічні активи оцінюються за первісною вартістю, визначення якої залежить від способу надходження.

Сільськогосподарську продукцію, зібрану від трансформації біологічних активів, при первісному визнанні оцінюють за нормативною (плановою) собівартістю з доведенням її в кінці поточного звітного року до фактичної собівартості.

Після первісного визнання довгострокові біологічні активи оцінюються відповідно до НСБО 16 «Облік довгострокових матеріальних активів» по одному з наступних методів: первісній вартості за вирахуванням суми накопиченого зносу; переоціненій вартості за вирахуванням суми накопиченого зносу (приймається справедлива ринкова вартість на дату переоцінки).

Поточні біологічні активи і сільськогосподарська продукція оцінюються і відображаються в обліку і фінансових звітах за найменшою оцінкою з вартості придбання та чистою вартістю реалізації [8].

В умовах міжнародної інтеграції у сфері економіки в Росії, в тому числі і в сільськогосподарському виробництві, виникла об'єктивна необхідність приведення існуючої системи бухгалтерського обліку та звітності у відповідність до вимог світової облікової практики. За останні роки в цьому напрямку відбулися великі зміни, в основі яких лежить Програма реформування бухгалтерського обліку відповідно до МСБО [6,7].

Між практикою обліку в сільському господарстві в Російській Федерації і Міжнародними стандартами фінансової звітності існують принципові відмінності у оцінці і розкритті інформації по сільськогосподарській діяльності. Основна відмінність – облік за справедливою вартістю. Для усунення протиріч щодо оцінки біологічних активів необхідно впровадити поняття «справедлива вартість», що не використовувалось раніше в Росії. Це відповідно, потребує додаткового опрацювання для активного практичного використання

міжнародної практики [3,5].

В Республіці Казахстан інтеграційні процеси зумовили появу в бухгалтерському обліку нової облікової категорії – «біологічні активи», в зв'язку з чим виникла необхідність коригування казахстанської облікової практики відповідно до вимог МСФЗ (IAS) 41 «Сільське господарство». Впровадження МСФЗ (IAS) 41 «Сільське господарство» вимагає розробки первинної документації, уточнень в частині відображення біологічних активів в бухгалтерській (фінансової) звітності, вдосконалення робочого плану рахунків, облікової політики на сільськогосподарських підприємствах.

До теперішнього часу проведена певна робота щодо адаптації МСФЗ (IAS) 41 в практичну діяльність. Розроблено розділи «Облік біологічних активів» в Національних стандартах фінансової звітності (НСФО-1, НСФО-2), підготовлені Методичні рекомендації з обліку біологічних активів. Однак частина організаційних та методичних проблем не були вирішені. Зокрема, недостатньо розробленими залишилися питання використання термінологічного апарату МСФЗ 41; оцінки, синтетичного та аналітичного обліку біологічних активів; розкриття інформації про сільськогосподарську діяльність у фінансовій звітності [1].

3. Оцінка біологічних активів в стандартах зарубіжних країн (Греція, Латвія, Румунія).

Проведені дослідження свідчать, про необхідність впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності і особливо біологічних активів у практичну діяльність будь-якої країни. Але це пов'язано з суттєвими проблемами і в європейських країнах (Греція, Латвія, Румунія), зміст яких наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінка біологічних активів в європейських країнах

Країна	Проблема
Греція	Ферми - сімейні та невеликі; існують обмеження щодо застосування бухгалтерських і фінансових знань, підготовки кадрів. Звітність в основному складається з метою оподаткування.
Латвія	Бухгалтери мають можливість визнавати тварин та рослини як біологічні активи за справедливою вартістю або як основні засоби за собівартістю. Має місце обмеженість ринкової інформації та відсутність єдиної методології для оцінки біологічних активів.
Румунія	Біологічні активи визнаються як інвентар або основні засоби. Інвентар оцінюється за вартістю нижчою за собівартість чи чисту реалізаційну вартість, основні засоби - за моделлю знецінених витрат. Віддається перевага моделі грошових потоків для оцінки біологічних активів, включених до інвентарю. Фінансові звіти складаються з метою оподаткування; існує обмежена кількість фахівців, які компетентні в веденні обліку за справедливою вартістю Відсутні керівні принципи обліку; недоступна ринкова інформація та надмірні витрати на проведення оцінки, обмежують облік за справедливою вартістю.

Джерело: складено авторами за даними [19].

Узагальнивши інформацію по європейських країнах, доцільно зазначити, що основними проблемами оцінки біологічних є нерозвиненість або ж відсутність активних ринків, недоступність інформації про ринок, наявність

одразу кількох методів оцінки біологічних активів, обмежена кількість кваліфікованих кадрів, що здійснюють облік.

Під час проведеного дослідження Ore M. провів аналіз Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та експертних публікацій щодо аспектів оцінки біологічних активів. У дослідженні були досліджені теоретичні концепції щодо якості змісту МСБО 41, переваги та недоліки застосування справедливої вартості; і це може послужити основою для розробки Латвійських стандартів бухгалтерського обліку (LAS) для «біологічних активів» або «сільського господарства».

Ключовими елементами виробництва сільськогосподарської компанії є її біологічні активи, а прибуток компанії залежить від ефективності управління цими активами. Точно організований облік може забезпечити контроль над біологічними активами та створити сприятливі передумови для розвитку компанії [20].

Для вирішенням деяких з перелічених проблем може стати уніфікація бухгалтерського обліку та приведення його у відповідність до міжнародних вимог. Однак перелічені проблеми стосуються не лише нормативного та методологічного забезпечення бухгалтерського обліку, а й економіки країни в цілому. Тому урядам всіх країн слід в першу чергу проводити реформи в більш глибокому, масштабному рівні.

Таким чином, впровадження ринкових механізмів господарювання, а також інтеграція економіки України в світове співтовариство, зумовили необхідність реформування вітчизняного бухгалтерського обліку та звітності, приведення національної системи бухгалтерського обліку та звітності у відповідність з міжнародними стандартами. На цьому шляху змін важливо досліджувати і враховувати досвід інших країн, що вже пройшли або ще активно проходять процес реформування.

Висновки.

За результатами проведеного дослідження нормативно-правового забезпечення України та 15 зарубіжних країн (США, Канади, Австралії, Великобританії, Бразилії, Нової Зеландії, Південної Африки, Греції, Латвії, Румунії, Літви, Молдови, республіки Білорусь, Російської федерації, Казахстану) була розглянута категорія «біологічні активи», яка є однією з найважливіших у господарській діяльності сільськогосподарських підприємств, оскільки володіють специфічними властивостями і формуються за рахунок біотрансформації (біологічних перетворень), що складається з процесів росту, дегенерації, виробництва продукції і відтворення.

Біологічні активи можуть поділятися за такими ознаками: вид господарської діяльності, галузь сільського господарства, ознака зрілості, можливість багаторазового отримання сільськогосподарської продукції і додаткових біологічних активів, строк використання, метод оцінки, право власності. В бухгалтерському обліку найпоширенішою є класифікація біологічних активів за строком використання. Саме поділ на поточні і довгострокові біологічні активи використовується при складанні національного балансу

Було отримано висновок, що оцінка біологічних активів здійснюється за: справедливою або первісною вартістю. Основними проблемами оцінки біологічних є нерозвиненість або ж відсутність активних ринків, недоступність інформації про ринок, наявність одразу кількох методів оцінки біологічних активів, обмежена кількість кваліфікованих кадрів, що здійснюють облік.

Пропозиції щодо достовірності і об'єктивності відображення біологічних активів в бухгалтерському обліку: окремо виділити класифікаційну групу: споживчі та активи-носії, що допоможе сформувати цілісну систему аналітичного обліку

Подальшому покращенню обліку біологічних активів сприятиме уніфікація бухгалтерського обліку та приведення його у відповідність до міжнародних вимог. Однак перелічені проблеми стосуються не лише нормативного та методологічного забезпечення бухгалтерського обліку, а й економіки країни в цілому. Тому урядам всіх країн слід в першу чергу проводити реформи на більш глибокому, масштабному рівні.

Література:

1. Байболтаева Н.А., Макулова А.Т. Проблемы учета биологических активов и сельскохозяйственной продукции в Республике Казахстан в соответствии с требованиями МСФО (IAS) 41 «Сельское хозяйство». URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-in/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21 DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image _file_name=PDF/znptdau_2013_1_1_42.pdf.

2. Безверхий К.В., Ковач С.І. Облік та оцінка біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах. *Фінанси, облік і аудит.* 2013. Випуск 1 (21). С. 229–239.

3. Берёза А.О. Учет биологических активов по МСФО. *Бухгалтерский учёт*. 2011. № 9. С. 122–125.

4. Канцуров О.О. Визнання та класифікація біологічних активів. *Облік і фінанси АПК*. 2007. №8 (10). С. 146–149. URL: http://magazine.faaf.org.ua/viznannya-ta-klasifikaciya-biologichnih-aktiviv.html.

5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 «Оцінка справедливої вартості». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_068.

6. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі (МСБОДС). URL: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/.

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_027.

8. Национальный стандарт бухгалтерского учета «Особенности учета на сельскохозяйственных предприятиях» – НСБУ 6 : приказ Министерства финансов Республики Молдова от 03.03.2000 г. № 32.

9. Национальный стандарт бухгалтерского учета 6 «Особенности учета на сельскохозяйственных предприятиях» : приказ Правительства Республики Молдова № 710 от 03.09.1994 г. URL: http://www.contabilitate.md/pdf_art/pdf_54-72_RUS.pdf.

10. НП(С)БОДС 136 «Біологічні активи» : наказ МФУ від 15.11.2017 р.

№ 943. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1478-17.

11. П(С)БО 30 «Біологічні активи» : наказ МФУ від 18.11.2005 р. № 790. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/ laws/show/z1456-05/print1349895223036546.

12. Попко Є.Ю. Проблеми запровадження МСБО 41 «Сільське господарство» в облікову політику. URL: http://magazine.faaf.org.ua/problemi-zaprovadzhennya-msbo-41-silske-gospodarstvo-v-oblikovu-praktiku.html.

13. Попко Є.Ю. Методологічні проблеми поширення оцінки за справедливою вартістю в бухгалтерському обліку. URL: http://magazine.faaf.org.ua/metodologichni-problemi-poshirennya-ocinki-za-spravedlivoyu-vartistyu-v-buhgalterskomu-obliku.html.

14. Постановление Совета министров Республики Беларусь и Национального банку Республики Беларусь от 30.12.2017 г. № 1119/35. URL: http://pravo.by/upload/docs/op/C21601119_1484686800.pdf.

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14.

16. Сільське господарство в Україні. URL: https://dlf.ua/ua/silske-gospodarstvo-v-ukrayini/.

17. Товарна структура зовнішньої торгівлі в Україні за 2007–2020 роки. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt1219_u.htm.

18. Business Accounting Standard «Biological assets» approved by Resolution № 6 of October 2004 of the Standards Board of the Public Establishment the Institute of Accounting of the Republic of Lithuania. URL: http://www.avnt.lt/assets/Veiklos-sritys/Apskaita/VAS/VAS-angl-kalba/17-BAS-BIOLOGICAL-ASSETS.pdf.

19. Biljon, Marilene V. An application guideline for fair value accounting of biological assets: Thesis of Doctor of Philosophy June 2016, 315 p. URL: http://uir.unisa.ac.za/bitstream/handle/10500/21598/thesis_van%20biljon_m.pdf?sequence=1.

20. Ore M. Problematic Aspects of Accounting for Biological Assets. ECONOMIC SCIENCE FOR RURAL DEVELOPMENT: PRODUCTION AND TAXES : 12th International Scientific Conference on Economic Science for Rural Development. Latvia Univ Agr, Fac Econ, Jelgava, LATVIA. Vol. 24. APR 28-29, 2011. P. 204–210. URL: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000325815100023.

Abstract. *The paper considers the role and importance of assessing the biological assets of the agricultural sector of the economy, as the level of its reliability and objectivity depends on the size of the national wealth of the country. To this end, the assessment of biological assets of international (corporate and public sectors) and national (public sector) in post-Soviet countries (Ukraine, Belarus, Lithuania, Moldova, Russian Federation, Kazakhstan) and foreign countries (Greece, Latvia, Romania) is analyzed. The results of the study indicate the need to measure biological assets at: fair or, if necessary, at cost. The main problems of valuation of biological assets are: underdevelopment or lack of active markets; unavailability of information about the market, the presence of several values of biological assets, a limited number of qualified personnel who carry out accounting.*

Key words: *biological assets, valuation, agricultural sector, fair value, initial cost, reliability, objectivity, active market, corporate sector, public sector, market, post-Soviet countries, foreign countries.*

Науковий керівник: д.е.н., професор Калюга Є.В.

Стаття підготовлена в рамках Ініціативної науково-дослідної роботи № держреєстрації 0113U000042 на тему «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз в умовах міжнародної економічної інтеграції» Національного університету біоресурсів і природокористування України

Стаття відправлена 25.10.2021р.
© Калюга Є.В., Грищук Г.В., Шендерівська Ю.Л.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-039 51
ANALYTICAL EVALUATION OF TENDENCIES AND PROSPECTS FOR DAIRY CATTLE DEVELOPMENT IN UKRAINE
АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ
Chukhlib A.V./ Чухліб А.В., Bragar D.A./ Брагар Д.А.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-041 56
QUALITY MANAGEMENT IN HEALTHCARE
Les A. V., Rashchenko A. V., Tarasenko Yu. M.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-050 62
MAIN ELEMENTS OF THE ECONOMIC MECHANISM OF NATURE MANAGEMENT
ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Sokolova N.M. / Соколова Н.М.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-058 67
FORMATION AND DEVELOPMENT OF TRADE ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ
Kulik A.V./ Кулік А.В., Samoilenko A.A./ Самойленко А.А.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-061 77
STATE THINKING OF EACH EMPLOYEE AS AN ELEMENT OF EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF THE CIRCULAR ECONOMY
ДЕРЖАВНЕ МИСЛЕННЯ КОЖНОГО ПРАЦІВНИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ
Kirian O.I. / Кір'ян О.І., Lobanov A.M. /Лобанов А.М.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-074 83
ESTIMATION OF UKRAINE'S COOPERATION WITH INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS
ОЦІНКА СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ
Atamanchuk Z. / Атаманчук З. А., Perizhniak O. / Періжняк О. Р.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-079 88
ANALYSIS OF THE USE OF LABOR RESOURCES OF THE ENTERPRISE
АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА
Tereshchenko S.I. / Терещенко С.І., Viunenko O.B. / В'юненко О.Б.

CONTENTS

Innovative economics and management

Инновационная экономика и менеджмент

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-001 6
NATIONAL AND INTERNATIONAL VALUATION OF BIOLOGICAL ASSETS
НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА ОЦІНКА БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ
Kaliuha Ye.V. / Калюга Є.В., Hryshchuk H.V. / Грищук Г.В.
Shenderivska Yu.L. / Шендерівська Ю.Л.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-014 18
FEATURES OF IMPLEMENTATION OF STARTUP PROJECT IN THE FIELD OF EVENTS ON THE INTERNATIONAL MARKET
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТАРТАП ПРОЕКТУ У СФЕРІ ІВЕНТ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ
Meshko N.P. / Мешко Н.П., Huzhuman L.A. / Гужуман Л.А.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-020 26
OPTIMIZATION OF WORK WITH CLIENTS THROUGH IMPLEMENTATION OF CRM – SYSTEM IN THE ENTEPRISE
ОПТИМІЗАЦІЯ РОБОТИ З КЛІЄНТАМИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ CRM – СИСТЕМИ
Litvinenko Yu. I. / Литвиненко Ю. І., Dzhusov O. A. / Джусов О. А.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-023 33
INTRODUCTION OF INNOVATIVE MENU FOR PEOPLE WITH CELIAC DISIASE AS A WAY TO INCREASE NHE COMPETITIVENESS OF THE RESTAURAN IN THE TURIST HOTEL
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЮ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ХВОРИХ НА ЦЕЛІАКІЮ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ РЕСТОРАННОГО ЗАКЛАДУ ПРИ ТУРИСТИЧНОМУ ГОТЕЛІ
Sereda O.G./ Середа О.Г., Nikitina T.A./ Нікітіна Т.А.

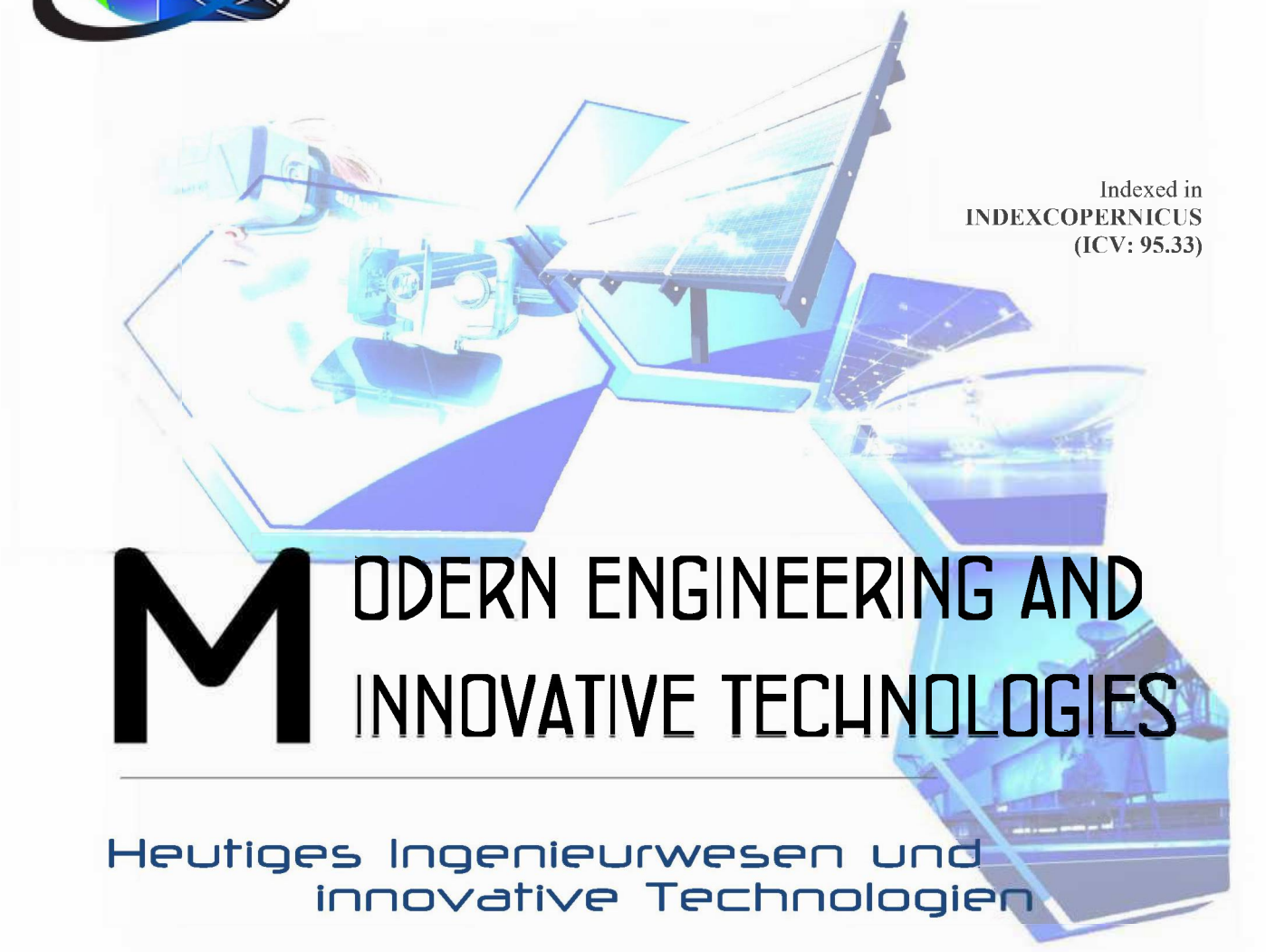
http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-025 38
BLOCKCHAIN AS AN INNOVATIVE TOOL OF TOURISM
БЛОКЧЕЙН ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ТУРИЗМУ
Marusei T.V. / Марусей Т.В., Belinska K. / Белінська К.О.

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit18-03-027 44
FEATURES OF THE INTRODUCTION OF A HEROIC MENU IN THE HOTEL RESTAURANT
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕРОДІЄТИЧНОГО МЕНЮ В РЕСТОРАНІ ГОТЕЛЮ
Yarmosh T.A. /Ярмош Т. А., Nikitina T.A./Нікітіна Т. А.

ISSUE №18
Part №3

International periodic scientific journal
ONLINE
www.moderntechno.de

Indexed in
INDEXCOPERNICUS
(ICV: 95.33)

MODERN ENGINEERING AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES

Heutiges Ingenieurwesen und innovative Technologien

Issue №18
Part 3
December 2021

Published by:
Sergeieva&Co
Karlsruhe, Germany

ISSN 2567-5273
DOI 10.30890/2567-5273

Editor: Shibaev Alexander Grigoryevich, *Doctor of Technical Sciences, Professor, Academician*
Scientific Secretary: Kuprienko Sergey, *PhD in technical sciences*

Editorial board: More than 240 doctors of science. Full list on pages 4-5

UDC 08
LBC 94
DOI: 10.30890/2567-5273.2021-18-03

Published by:
Sergeieva&Co
Lußstr. 13
76227 Karlsruhe, Germany
e-mail: editor@moderntechno.de
site: www.moderntechno.de

Copyright
© Authors, 2021

About the journal

The International Scientific Periodical Journal **"Modern Engineering and Innovative Technologies"** has been published since 2017 and has gained considerable recognition among domestic and foreign researchers and scholars.

Periodicity of publication: Quarterly

The journal activity is driven by the following objectives:

- Broadcasting young researchers and scholars outcomes to wide scientific audience
- Fostering knowledge exchange in scientific community
- Promotion of the unification in scientific approach
- Creation of basis for innovation and new scientific approaches as well as discoveries in unknown domains

The journal purposefully acquaints the reader with the original research of authors in various fields of science, the best examples of scientific journalism.

Publications of the journal are intended for a wide readership - all those who love science. The materials published in the journal reflect current problems and affect the interests of the entire public.

Each article in the journal includes general information in English. **T**he journal is registered in INDEXCOPERNICUS.

Sections of the Journal:

Library of Congress Classification Outline	Sections
Subclass TJ / TJ1-1570	Mechanical engineering and machinery
Subclass TK / TK1-9971	Electrical engineering.
Subclass TA /TA165	Engineering instruments, meters, etc. Industrial instrumentation
Subclass TK /TK5101-6720	Telecommunication
Subclass TK / TK1-9971	Electrical engineering. Electronics. Nuclear engineering
Subclass TN / TN1-997	Mining engineering. Metallurgy
Subclass TS / TS1950-1982, TS2120-2159	Animal products., Cereals and grain. Milling industry
Subclass TS / TS1300-1865	Textile industries
Subclass TK / TK7800-8360	Electronics
Subclass T / T55.4-60.8	Industrial engineering. Management engineering
Subclass T / T351-385	Mechanical drawing. Engineering graphics
Subclass TA /TA1001-1280, Subclass TL / TL1-484, Subclass TE / TE1-450, Subclass TF / TF1-1620	Transportation engineering, Motor vehicles. Cycles, Highway engineering. Roads and pavements, Railroad engineering and operation
Subclass TH / TH1-9745	Building construction
Subclass T / T55-55.3	Industrial safety. Industrial accident prevention
Additional sections	*Innovative economics and management, Innovations in pedagogy, Innovative approaches in jurisprudence, Innovative philosophical views*

Requirements for articles

Articles should correspond to the thematic profile of the journal, meet international standards of scientific publications and be formalized in accordance with established rules. They should also be a presentation of the results of the original author's scientific research, be inscribed in the context of domestic and foreign research on this topic, reflect the author's ability to freely navigate in the existing bibliographic context on the problems involved and adequately apply the generally accepted methodology of setting and solving scientific problems.

All texts should be written in literary language, edited and conform to the scientific style of speech. Incorrect selection and unreliability of the facts, quotations, statistical and sociological data, names of own, geographical names and other information cited by the authors can cause the rejection of the submitted material (including at the registration stage).

All tables and figures in the article should be numbered, have headings and links in the text. If the data is borrowed from another source, a bibliographic reference should be given to it in the form of a note.

The title of the article, the full names of authors, educational institutions (except the main text language) should be presented in English.

Articles should be accompanied by an annotation and key words in the language of the main text and must be in English. The abstract should be made in the form of a short text that reveals the purpose and objectives of the work, its structure and main findings. The abstract is an independent analytical text and should give an adequate idea of the research conducted without the need to refer to the article. Abstract in English (Abstract) should be written in a competent academic language.

The presence of UDC, BBK

Acceptance of the material for consideration is not a guarantee of its publication. Registered articles are reviewed by the editorial staff and, when formally and in substance, the requirements of the journal are sent to peer review, including through an open discussion using the web resource *www.sworld.education*

Only previously unpublished materials can be posted in the journal.

Regulations on the ethics of publication of scientific data and its violations

The editors of the journal are aware of the fact that in the academic community there are quite widespread cases of violation of the ethics of the publication of scientific research. As the most notable and egregious, one can single out plagiarism, the posting of previously published materials, the misappropriation of the results of foreign scientific research, and falsification of data. We oppose such practices.

The editors are convinced that violations of copyrights and moral norms are not only ethically unacceptable, but also serve as a barrier to the development of scientific knowledge. Therefore, we believe that the fight against these phenomena should become the goal and the result of joint efforts of our authors, editors, reviewers, readers and the entire academic community. We encourage all stakeholders to cooperate and participate in the exchange of information in order to combat the violation of the ethics of publication of scientific research.

For its part, the editors are ready to make every effort to identify and suppress such unacceptable practices. We promise to take appropriate measures, as well as pay close attention to any information provided to us, which will indicate unethical behavior of one or another author.

Detection of ethical violations entails refusal to publish. If it is revealed that the article contains outright slander, violates the law or copyright rules, the editorial board considers itself obliged to remove it from the web resource and from the citation bases. Such extreme measures can be applied only with maximum openness and publicity.

Editorial board

Averchenkov Vladimir Ivanovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Bryansk State Technical University, Russia
Angelova Polya Georgieva, Doctor of Economic Sciences, Professor, Economic Academy D A Tsenova, Svishtov, Bulgaria, Bulgaria
Animica Evgenij Georgievich, Doctor of Geographical Sciences, Professor, Ural State University of Economics, Russia
Antonov Valerij Nikolaevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, National Technical University of Ukraine "Kiev Polytechnic Institute", Ukraine
Antrapceva Nadezhda Mihajlovna, Doctor of Chemical Sciences, Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine
Ahmadiev Gabdulahat Malikovich, Doctor of Veterinary Sciences, Professor, Kazan (Volga) Federal University, Russia
Bazheva Rima Chamalovna, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Kabardino-Balkarian State University named after H M Berbekov, Russia
Batyrgareeva Vladislava Stanislavovona, Doctor of Law, Research Institute for the Study of Crime Problems named after academician V V Stashisa NAPRN of Ukraine, Ukraine
Bezdenezhnyh Tatyana Ivanovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, St Petersburg State University of Economics, Russia
Blatov Igor Anatolevich, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Volga State University of Telecommunications and Informatics, Russia
Burda Aleksej Grigorevich, Doctor of Economic Sciences, Professor, Kuban State Agrarian University, Russia
Buharina Irina Leonidovna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Udmurt State University, Russia
Bushueva Inna Vladimirovna, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Zaporizhzhya State Medical University, Ukraine
Bykov Yurij Aleksandrovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Moscow State University of Railway Engineering, Russia
Velichko Stepan Petrovich, Doctor of Education, Professor, Kirovograd State Pedagogical University named after Vladimir Vinnichenko, Ukraine
Vizir Vadim Anatolevich, Doctor of Medical Sciences, Professor, Zaporizhzhya State Medical University, Ukraine
Vozhegova Raisa Anatolevna, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Institute of Irrigated Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Ukraine
Volgireva Galina Pavlovna, Candidate of Historical Sciences, assistant professor, Perm State University, Russia
Voloh Dmitrij Stepanovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, A A National Medical University Pilgrim, Ukraine
Vorozhbitova Aleksandra Anatolevna, Doctor of Philology, Professor, Sochi State University, Russia
Gavrilenko Nataliya Nikolaevna, Doctor of Education, assistant professor, Peoples' Friendship University of Russia, Russia
Georgievskij Gennadij Viktorovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, senior scientific employee, SE "Ukrainian Scientific Pharmacopoeia Center for the Quality of Medicines", Ukraine
Getman Anatolij Pavlovich, Doctor of Law, Professor, National Law University named after Yaroslav the Wise, Ukraine
Gilev Gennadij Andreevich, Doctor of Education, Professor, Moscow State Industrial University, Russia
Goncharuk Sergej Mironovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
Granovskaya Lyudmila Nikolaevna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Kherson State Agrarian University, Ukraine
Grebneva Nadezhda Nikolaevna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
Grizodub Aleksandr Ivanovich, Doctor of Chemical Sciences, Professor, SE "Ukrainian Scientific Center for the Quality of Medicines", Ukraine
Gricenko Svetlana Anatolevna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Ural State Academy of Veterinary Medicine, Russia
Gudzenko Aleksandr Pavlovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Lugansk State Medical University, Ukraine
Demidova V G , candidate of pedagogical sciences, assistant professor, Ukraine
Demisov Sergej Aleksandrovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Russia
Dorofeev Andrej Viktorovich, Doctor of Education, assistant professor, Bashkir State University, Russia
Dorohina Elena Yurevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, G V Russian University of Economics Plekhanova, Russia
Ermagambet Bolat Toleuhanovich, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Director of the Institute of Coal Chemistry and Technology LLP, Kazakhstan
Zhovtonog Olga Igorevna, Doctor of Agricultural Sciences, Institute of Water Problems and Land Reclamation NAAS, Ukraine
Zaharov Oleg Vladimirovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Saratov State Technical University, Russia
Zubkov Ruslan Sergeevich, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Nikolaev Interregional Institute for Human Development of the Higher Educational Institution "University of Ukraine", Ukraine
Irzhi Hlahula, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, FI.KR - T Bati University, Zlin, Czech
Kalajda Vladimir Timofeevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Tomsk State University, Russia
Kalenik Tatyana Kuzminichna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Far Eastern Federal University, Russia
Kantarovich Yu L , Ph D in History of Arts, Odessa National Music Academy, Ukraine
Kapitanov Vasilij Pavlovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Odessa National Maritime University, Ukraine
Karpova Nataliya Konstantinovna, Doctor of Education, Professor, South Federal University, Russia
Kafarskij Vladimir Ivanovich, Doctor of Law, Professor, Director of Science Center of Ukrainian Constitutionalism, Ukraine
Kirillova Elena Viktorovna, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Odessa National Maritime University, Ukraine
Kirichenko Aleksandr Anatolevich, Doctor of Law, Professor, Ukraine
Klimova Natalya Vladimirovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Kuban State Agrarian University, Russia
Knyazeva Olga Aleksandrovna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Bashkir State Medical University, Russia
Kovalenko Elena Mihajlovna, doctor of philosophical science, Professor, South Federal University, Russia
Kovalenko Petr Ivanovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Institute of Water Problems and Land Reclamation of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Ukraine
Kokebaeva Gulzhauhar Kakenovna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan
Kondratov Dmitrij Vyacheslavovich, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, assistant professor, Russian Academy of National Economy and Public Administration under the President of the Russian Federation, Russia
Kopej Bogdan Vladimirovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine
Kosenko Nadezhda Fedorovna, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Ivanovo State University of Chemical Technology, Russia
Kostenko Vasilij Ivanovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Ukraine
Kotlyarov Vladimir Vladislavovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Kuban State Agrarian University, Russia
Kochnev Yurij Yurevich, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, St Petersburg State Polytechnic University, Russia
Kravchuk Anna Viktorovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Academy of the State Prison Service, Ukraine
Kruglov Valerij Mihajlovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Moscow State University of Railway Engineering, Russia
Kuderin Marat Krykbaevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, PSU named after S Toraigyrova, Kazakhstan
Kurmaev Petr Yurevich, Doctor of Economic Sciences, Professor, Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna, Ukraine
Kuhar Elena Vladimirovna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Kazakh Agro Technical University S Seifullina, Kazakhstan
Lapkina Inna Aleksandrovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Odessa National Maritime University, Ukraine
Latygina Natalya Anatolevna, Doctor of Political Science, Professor, Kiev National University of Trade and Economics, Ukraine
Lebedev Anatolij Timofeevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Stavropol State Agrarian University, Russia
Lebedeva Larisa Aleksandrovna, candidate of psychological sciences, assistant professor, Mordovian State University, Russia
Lipich Tamara Ivanovna, doctor of philosophical science, assistant professor, Belgorod State University, Russia
Lomotko Denis Viktorovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukrainian State Academy of Railway Transport, Ukraine
Lytkina Larisa Vladimirovna, Doctor of Philology, assistant professor, Russian Academy of National Economy and Public Administration under the President of the Russian Federation, Russia
Lyalkina Galina Borisovna, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Perm National Research Polytechnic University, Russia
Majdanyuk Irina Zinovievna, doctor of philosophical science, assistant professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine
Makarova Irina Viktorovna, Doctor of Technical Sciences, Professor, Kazan (Volga) Federal University, Russia
Maksin Viktor Ivanovich, Doctor of Chemical Sciences, Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine
Malahov A V , Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Ukraine
Malceva Anna Vasilevna, Doctor of Sociology, assistant professor, Altai State University, Russia
Melnik Alyona Alekseevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Kiev National University of Technology and Design, Ukraine
Milyaeva Larisa Grigorevna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Biysk Technological Institute (branch) "Altai State Technical University named after I I Polzunova ", head of the department of business economics, Russia
Mishenina Tatyana Mihajlovna, Doctor of Education, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University, Ukraine
Mogilevskaya I M , candidate of pedagogical sciences, Professor, Ukraine
Moiseikina Lyudmila Guchaevna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Kalmyk State University, Russia
Morozov Aleksej Vladimirovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Kherson State Agrarian University, Ukraine
Morozova Tatyana Yurevna, Doctor of Technical Sciences, Professor, Moscow State University of Instrument Engineering and Computer Science, Russia
Nefedeva Elena Eduardovna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Volgograd State Technical University, Russia
Nikolaeva Alla Dmitrievna, Doctor of Education, Professor, Northeast Federal University named after M K Ammosova, Russia
Orlov Nikolaj Mihajlovich, Doctor of Science in Public Administration, assistant professor, Academy of Internal Troops of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Department of Operational Conquest of the BB, Ukraine
Otepova Gulfira Elubaevna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Pavlodar State Pedagogical Institute, Kazakhstan
Pavlenko Anatolij Mihajlovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Poltava National Technical University Yuri Kondratyuk, Ukraine
Parunakyan Vaagn Emilevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Priazov State Technical University, Ukraine
Patyka Nikolaj Vladimirovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, National Scientific Center "Institute of Agriculture of NAAS", Ukraine
Pahomova Elena Anatolevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, International University of Nature, Society, and Man "Dubna", Russia
Pachurin German Vasilevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Nizhny Novgorod State Technical University R E Alekseeva, Russia
Pershin Vladimir Fedorovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Tambov State Technical University, Russia
Piganov Mihail Nikolaevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Samara State Aerospace University named after academician S P Queen, Russia
Polyakov Andrej Pavlovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Vinnitsa National Technical University, Ukraine
Popov Viktor Sergeevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Saratov State Technical University, Russia
Popova Taisiya Georgievna, Doctor of Philology, Professor, Peoples' Friendship University of Russia, Russia
Rastrygina Alla Nikolaevna, Doctor of Education, Professor, Kirovograd State Pedagogical University named after Vladimir Vinnichenko, I Shevchenko, Kropyvnytskyi, Ukraine
Rebezov Maksim Borisovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Russia
Reznikov Andrej Valentinovich, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Moscow State Technological University "Stankin", Russia
Rokochinskij Anatolij Nikolaevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, National University of Water Resources and Environmental Management, Ukraine
Romashenko Mihail Ivanovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Institute of Water Problems and Land Reclamation of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Ukraine
Rylov Sergej Ivanovich, PhD in Economics, Professor, Odessa National Maritime University, Ukraine
Saveleva Nelli Aleksandrovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Sochi State University, Russia
Safarov Artur Mahmudovich, Doctor of Philology, Senior Lecturer, Russia
Svetlov Viktor Aleksandrovich, doctor of philosophical science, Professor, Petersburg State University of Railway Engineering, Russia
Semencov Georgij Nikiforovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine
Sentyabrev Nikolaj Nikolaevich, Doctor of Biological Sciences, Professor, Volgograd State Academy of Physical Culture, Russia
Sidorovich Marina Mihajlovna, Doctor of Education, Professor, Kherson State University, Ukraine
Sirota Naum Mihajlovich, Doctor of Political Science, Professor, State University of Aerospace Instrumentation, Russia
Smirnov Evgenij Ivanovich, Doctor of Education, Professor, Yaroslavl State Pedagogical University named after K D Ushinsky, Russia
Sokolova Nadezhda Gennadevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Izhevsk State Technical University, Russia
Starodubcev Vladimir Mihajlovich, Doctor of Biological Sciences, Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine
Stegnij Vasilij Nikolaevich, Doctor of Sociology, Professor, Perm National Research Polytechnic University, Russia
Stepenko Valerij Efremovich, Doctor of Law, assistant professor, Pacific State University, Russia
Stovpec Oleksandr Vasilovich, Doctor of Philosophy, assistant professor, Odessa National Maritime University, Ukraine
Stovpec Vasil Grigorovich, Candidate of Philology, assistant professor, Odessa National Maritime University, Ukraine
Strelcova Elena Dmitrievna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, South Russian State Technical University (NPI), Russia
Suhenko Yurij Grigorevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine
Suhova Mariya Gennadevna, Doctor of Geographical Sciences, assistant professor, Gorno-Altai State University, Russia
Tarariko Yurij Aleksandrovich, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Ukraine
Tarasenko Larisa Viktorovna, Doctor of Sociology, Professor, South Federal University, Russia
Testov Boris Viktorovich, Doctor of Biological Sciences, Professor, Tobolsk Integrated Scientific Station, Ural Branch of the Russian Academy of Sciences, Tobolsk, Russia
Tokareva Natalya Gennadevna, Candidate of Medical Sciences, assistant professor, Medical Institute FSBEI HE "Moscow State University named after NP Ogarev, Russia
Tolbatov Andrej Vladimirovich, candidate of technical sciences, assistant professor, Sumy National Agrarian University, Ukraine
Tonkov Evgenij Evgenevich, Doctor of Law, Professor, Law Institute of the National Research University Belgorod State University, Russia
Trigub Petr Nikitovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Ukraine
Tungushbaeva Zina Bajbagusovna, Doctor of Biological Sciences, Kazakh National Pedagogical University named after Abay, Kazakhstan
Ustenko Sergej Anatolevich, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Nikolaev State University named after V O Sukhomlinsky, Ukraine
Fateeva Nadezhda Mihajlovna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Tyumen State University, Russia
Fatyhova Alevtina Leontevna, Doctor of Education, assistant professor, Bashkir State University (Sterlitamak branch), Russia
Fedorishin Dmitro Dmitrovich, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine